

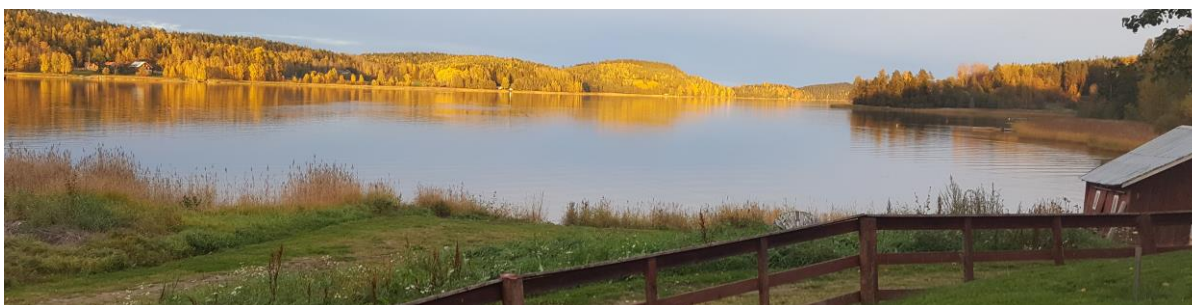
Lokal Utvecklingsplan

Njutångers socken

Iggesund – Njutånger – Nianfors

Hudiksvalls kommun, Gävleborgs län

2019/2020

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

X-ING GÄVLEBORG

Bilder på framsidan:

Längs med Iggesundsån ligger järnbruket, Grillska gården och slaggberget, en epok brukshistoria fint bevarad i Iggesund.

Foto: Christina Bodare

Vinter i Nianfors, vars sjöar inbjuder till fint isfiske och skridskoåkning.

Foto: KG Karlsson

Solen skiner över Öränget i Njutångersfjärden. Bilden tagen från Snäckmor, Njutånger.

Foto: Jan-Olof Ståhl

Innehållsförteckning

Lokal Utvecklingsplan	4
Njutångers socken – En historia om hav och land, järn och skog	5
Fornlämningar	5
Sockenkyrkan	5
Ortnamnen	6
Sågverk, pappersbruk och järnbruk	6
Migrationen i socknen	7
Nianfors historia	7
Den moderna pappersindustrin	8
Lästips Njutångers sockens historia	9
Byar och områden i Njutångers socken	10
Befolkning, fritid och föreningsliv	11
Sport och Fritid	11
Föreningar verksamma i Njutångers socken	12
Näringsliv	13
Styrkor, Möjligheter och Potential.....	14
Arbete och kommunikation	14
Fritid och turism	14
Kultur och nöjen	15
Bostäder och samhällsservice	15
Vår vision inför framtiden.....	16
Ökad samverkan	17
Attraktiv fritid.....	17-18
Tryggad framtid.....	18-19
Utveckla turismen.....	20
Förbättra kommunikationerna	21
Så tycker ungdomarna i socknen	22-24
Slutord.....	25

Lokal Utvecklingsplan

Arbetet med att ta fram denna lokala utvecklingsplan startade med ett öppet möte i november 2019, då ett processarbete genomfördes som utgick från frågan:

- **Med VAD/HUR kan vi tillsammans utveckla Njutångers socken?**

Processarbetet ledde fram till att det bildades flera olika arbetsgrupper som därefter arbetade vidare med olika utvecklingsområden:

- *Samverkan*
- *Attraktiv fritid*
- *Tryggad framtid*
- *Turism*
- *Kommunikationer*

Foto: Lena Berg Nilsson

Det gemensamma materialet sammanställdes, justerades och kompletterades i omgångar för att slutligen redigeras av en mindre grupp deltagare.

Materialet har kompletterats med information från en tidigare framarbetad folder ”**Lokalekonomisk analys i Njutångers socken (Iggesund och Njutånger)**” som kan liknas vid en ekonomisk marknadsundersökning för bygden. Hur stor del av de lokala tillgångarna stannar i bygden och vilka medvetna val kan ortsborna göra för att skapa sysselsättning och lokal tillväxt?

Ungdomarnas synpunkter

För att också få en inblick i hur ungdomarna i Njutångers socken tycker det är att växa upp här och hur de ser på framtiden, har vi tagit del av en undersökning som Hudiksvalls kommun utfört på kommunens åttondeklasser under hösten 2019. Vi har även gjort en egen enkät som Iggesundskolans åttondeklasser svarat på våren 2020.

Den Lokala Utvecklingsplanen bör ses som ett ”levande material” och kan därför uppdateras i takt med det framtida arbetet med ett förverkligande av planens viljeinriktning.

Njutångers socken – En historia om hav och land, järn och skog

Njutångers socken omfattar orterna Njutånger, Iggesund, den tidigare socknen Nianfors, samt flera mindre byar. Den sträcker sig från de djupa skogarna och sjöarna i väster till kust och skärgård i öst. Det är en bygd där jakt och fiske, jord- och skogsbruk fortfarande, i olika hög grad, lever sida vid sida med bruk och industri. Området är idag en del av Hudiksvalls kommun.

Fornlämningar

Att människor funnits i Iggesund/Njutånger ända sedan förhistorisk tid visas av de fornlämningar som finns i bygden, såsom stenåldersboplatser, fångstgropar, bronsåldersrösen vid den dåtida kusten och järnåldersgravar i de centrala bygderna. En fornborg som kallas Rödhälle skans, längst ut på Örångesnäset, vittnar om att Njutångersfjärden också haft en strategisk betydelse.

På 1100- och 1200-talen sökte sig pilgrimmer från Finland och de Baltiska länderna sjövägen norrut mot Nidaros (nuvarande Trondheim) för att offra till helgonet S:t Olof. Om problem uppstod med skeppen sökte man sig till en nödhamn, av vilka Drakön var en. Hamnen fick därefter namnet S:t Olofs hamn. Pilgrimmerna fick sedan ta sig till fastlandet för att fortsätta färden mot Nidaros till fots.

Längs Mössövägen i Njutånger ligger dessa gravrösen från Bronsåldern.

Foton: Christina Bodare

Sockenkyrkan

Under medeltiden bestod traktens inkomster av fiske och jordbruk. På 1200-talet bildades troligtvis socknen och Njutångers kyrka, en av Hälsinglands mest välbevarade medeltidskyrkor, byggdes längst in i Njutångersfjärden.

Det äldsta inventariet i kyrkan är dopfunten, ett gotländskt arbete från 1270-talet. Kyrkan var socknens gemensamma kyrka under århundraden tills man i början på 1930-talet invigde brukskyrkan i Iggesund.

Ortnamnen

Havets historiska betydelse framgår av ortnamnen. **Iggesund** är svårtolkat, men ”Igge” kan vara en bildning av dialektordet ”iggja”, d v s ärg, som då syftar på en färgning i eller invid vattendraget. Kanske kommer det istället från ett ord i folkmun - ”igg” eller ”ygg” som betyder stygg, besvärlig, farlig, alltså **det svårnavigerade sundet**. I ortnamnet **Njutånger** betyder ”njuta” att ”fånga” och ”ånger” betyder havsvik. Njutånger kan därför förstås som **den fiskrika havsviken**. ”Niuta” var ett äldre namn på Nianån, så på samma sätt kan **Nianfors** beskrivas som **den fiskrika forsen**.

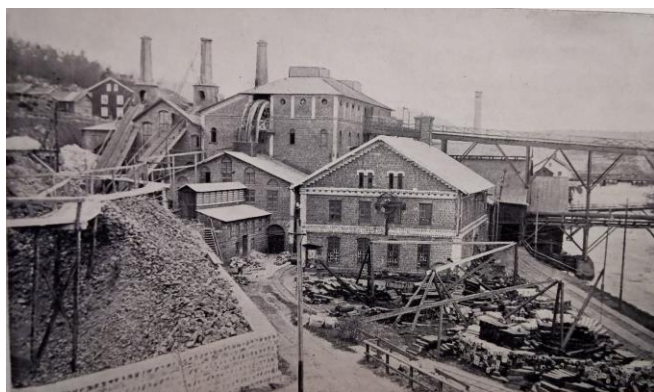
Sågverk, pappersbruk och järnbruk

Att sockensigillet föreställer ett ramsågblad, visar att sågning av bräddor varit karaktäristiskt för bygden. Redan på 1570-talet anlades Norrlands första Kronosåg (Johan III:s Kronosåg) vid Iggesundsån. 1665 grundades Östanå pappersbruk med linnelump som råvara. Tjugo år senare, 1685, anlades en masugn och smedja vid Iggesundsån, det som blev början på järnindustrin i Iggesund.

Århundradena som följde präglades av rysshärjningen 1721, kolning, smide och utökad träindustri. Järnbruket i Iggesund utvecklades under kommande århundranden och på 1800-talet lades grunden för träindustrin, då sågverk och träsliperi uppfördes. Så småningom anlades även grunden för dagens cellulosa- och kartongproduktion vid Iggesundsfjärden.

Anledningen till att industrin etablerade sig här var framförallt tillgången på strömmande vatten och de tre vattenfallen i Dellensjöarnas utlopp i havet (Iggesundsån) har benämnts efter de industrier som har legat vid varje fall. Det övre fallet kallades för Pappersfallet efter Östanå pappersbruk, mellersta fallet blev kallat för Sågfallet, då sågen och träsliperiet låg här och det nedre benämndes Järnfallet efter järnbruket placering nära åns utlopp i fjärden.

Järnbruket, 1890-tal, bilden hämtad ur en utställningskatalog för Iggesunds Bruks produkter.

Järnbruket 2018

Foto: Christina Bodare

Migrationen i socknen

På 1600-talets början koloniserades bygderna kring Nianfors genom den skogsfinska migrationen, då flera skogsfinska hemman etablerades. Deras främsta sysselsättning var småjordbruk och kolning. Mellan Nianfors och Enånger kan man se lämningar av det finska arvet med den särskilda "finnkyrkogården" och lämningar av finsk bosättning finns i exempelvis Källsjö.

Vid uppförandet av Järnbruket i Iggesund värvades valloner från de uppländska bruken. Vallonerna kom ursprungligen från gränstrakterna mellan Belgien och Frankrike, ett område som heter Vallonien.

Samer, så kallade "sockenlappar", boende i socknen lär ha funnits även i Njutånger, exempelvis vid *Lapptäkten* i centrala Njutånger. "Sockenlapparna" var småskaliga renägare och anlätades av sockenbönderna för vissa uppgifter som exempelvis slakt och kastrering av hästar.

Av enstaka andra ortnamn att döma kan samer ha funnits i bygden även innan dess. Exempelvis finns namnet *Lappkågmyra* markerat vid Iggsjöberget på en lantmäteriakt över Iggesund från 1766.

Utsnitt ur 1766 års Laga delningskarta över Iggesund nr 1-9, ur Lantmäteristyrelsens arkiv, Lantmäteriets historiska kartarkiv

Nianfors historia

Historien om Nianfors tog ny fart från slutet av 1790-talet när en del av järnproduktionen i Iggesund flyttades till forsen för bearbetning och Nianfors Bruk anlades. Arbetstillfällena skapades, folk flyttade hit. De jobbade med hammarsmidet och i skogen med att ta fram träkol. Ett sågverk med brädgård anlades på slutet av 1800-talet.

Kvar efter Bruket finns idag brukskapellet, nuvarande Nianfors kyrka, som byggdes år 1797-1798, bekostad av dåvarande brukspatronen Grill vilken även var ägare till Järnbruket i Iggesund. Kyrktornet vid södra gaveln byggdes 1883.

Kyrkan nyttjas till enstaka jordfästningar och de populära "Nianforskvällarna" sommartid.

Foto: Jan-Olov Ståhl

Den moderna pappersindustrin

I början på 1900-talet lades grunden för dagens pappersindustri då en sulfit- och sulfatfabrik byggdes vid Iggesundsåns utlopp i fjärden. Fabriken producerade pappersmassa som exporterades till Europa och Amerika. Järnbruket var sedan länge omodernt och ledningen beslöt sig för att satsa på träindustrin istället. Järnframställningen vid Hälsinglands sista Järnbruk upphörde 1953.

1920-talet, Iggesunds Bruk, sulfit – och sulfatfabriken fotograferat från Södra hamnen.

*Vykort; Hälsingland 15, STF
Foto: C. G. Rosenberg*

I slutet på 1950-talet förstod styrelsen för Iggesunds Bruk att man måste förädla sin pappersmassa för att bli lönsamma. Chansen kom efter att VD Lars G Sundblad gjorde ett studiebesök i USA, där han såg att man producerade kartong för matförpackningar. Styrelsen tog därefter ett djärvt beslut att förädla pappersmassan till högkvalitativ helblekt kartong och den första av två kartongmaskiner togs i drift 1963.

På 1960-talet övergick Iggesunds samhällsservice, som tidigare skötts av Bruket, till kommunen. Tidigare hade bruket varit tätt knutet till samhället i och med att företaget också ägt många fastigheter och varit involverat i det lokala näringslivet och idrottsrörelsen. Befolkningen arbetade på bruket, ofta hela livet, skötte sina inköp och dagliga ärenden i Iggesund och bodde i Brukets bostäder.

Under åren som kom så skildes samhället och Bruket åt allt mer i och med att Iggesunds Bruk, på 80-talet, blev en del av en världsomspännande koncern med liten lokal förankring. Idag är Iggesunds Bruk en del av Holmenkoncernen, en världsledande pappersindustri som satsar på hållbart skogsbruk med förnybar råvara.

Bilden tagen från Södra hamnen 2018 med den nybyggda sodapannan SP5 till höger. Foto: Mattias Bodare

Lästips Njutångers sockens historia

- *Den stora spinnrocken: sägner och tidsbilder kring Iggesunds bruks historia*, Karin Collin, 1935
- *Östanå Pappersbruk*, Hans Westberg, 1965
- *Iggesunds Bruks historia 1685-1985, Del 1 och 2. Red. Gustaf Utterström*, 1985
- *Iggesund 300 år*, Toivo Savolainen & Lena Zacco, 1985
- *Centrala Njutångersbygden: kulturhistorisk kartering och historik (nov 1988)*, Jan Lundell, Hälsinglands museum, 1999
- *Folkminnen – Historiedokumentation från Njutångers socken*, Göran Sjövall, 1996
- *Njutångers socken*, Jan Engman, 2001
- *En berättelse om Redsjö under drygt 300 år*, Gunnar Sundstrand, 2009
- *Njutångersboken*, Njutångers sockens hembygdsförening, 2013
- *Njutångers skärgård*, Alf Wikman & Jan Engman, 2014
- *Nianfors - en gammal bruksbygd i Hälsingland*, Gunnar Sundstrand, 2017
- *Bostäder och familjeliv i gamla Iggesund*, Lena Falk Nilsson och Carola Rann Nyström, 2018

Byar och områden i Njutångers socken

Smeden Nyqvists bostad och smedja i Snäckmor, Njutånger i vinterskrud.

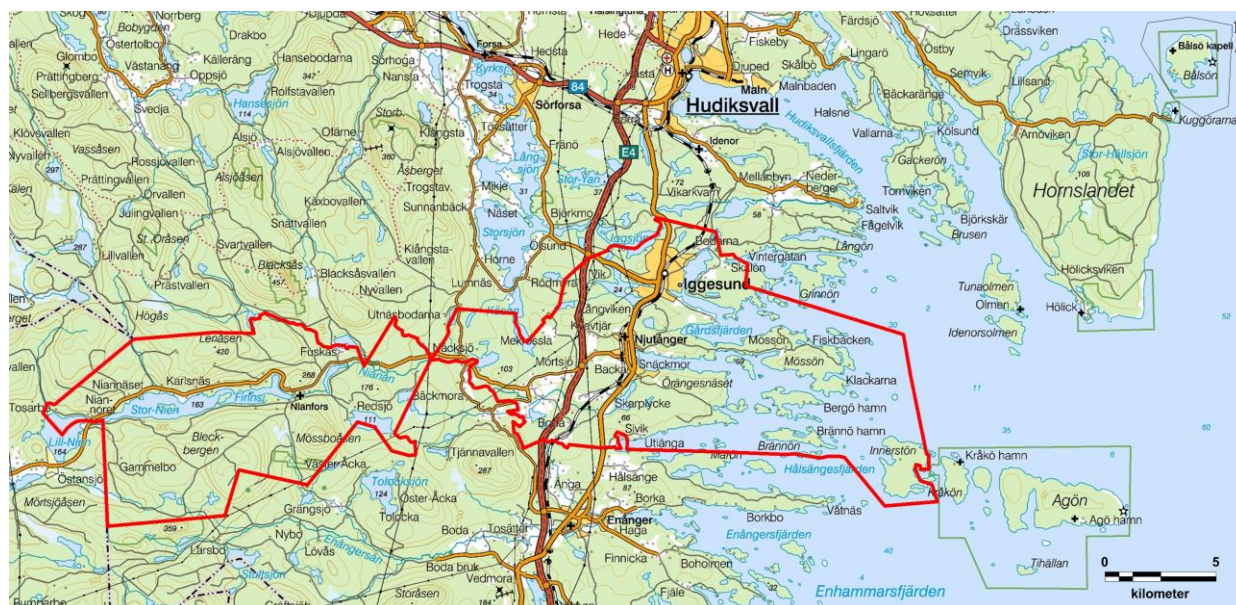
Foto: Erik Forslin

Njutånger/Nianfors

Kyrkbyn - Fegärde - Kvavtjär - Tälje - Mössön - Sundsätter - Backa
Snäckmor - Öranje - Skarpflycka - Rossla - Gillsäter - Njöte - Sivik - Boda
Mekrossla - Mörtsjö - Nordmyra - Västtjär - Övernjöte - Nickora
Näcksjö - Redsjo - Nianfors - Karlsnäs - Niannoret

Iggesund

Långviken - Ankarbacken - Brunnsnäs - Hagen - Kryllbo - Lurbo
Norra - Bläckhorna - Korea - Bodarna - Skälön - Sjöbyttebäck
Radhusgatan - Trekanten - Ankarmon - Egna hem - Centrum

Njutångers socken; Iggesund – Njutånger – Nianfors

Underlagskarta: Sverigekartan Lantmäteriet

Befolkning, fritid och föreningsliv

I Njutångers socken bor det totalt 4748 personer. Av dessa är 3474 personer bosatta i Iggesunds tätort och 1274 personer i Njutånger med omnejd. Invånarantalet i Hudiksvalls kommun är 37607 personer, varav 72% bor i tätorter och 28% på landsbygden. (SCB 2019)

I tabellen ses åldersfördelningen för befolkningen i Njutångers socken:

Ålder	0-5	6-12	13-16	17-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-65	66-79	> 80	summa
Antal	297	383	233	189	559	503	601	310	310	878	225	4748

Sport och fritid

I Iggesund har fotbollen varit den dominerande sporten och IIK har fostrat många generationer fotspelare under åren. Även basket, simning, badminton, bågskytte, friidrott och scouter har samlat många barn och ungdomar och flera föreningar är fortfarande aktiva på orten idag.

Iggesunds Intresseförening arrangerar valborgsfirande på Ankarmon, städdagar, kvällsloppis och förra året även julmarknad. Iggesundsdagen och Iggesundsmilen, en familjedag med löpartävling, återupptogs efter flera års uppehåll och arrangerades i samarbete med flera lokala föreningar och företag i Iggesund förra sommaren. Ett annat stort ideellt evenemang i Iggesund är ”End of Summer”, den stora bilträffen som lockar hit tusentals besökare från hela landet varje sommar.

I Njutånger har längdskidor, innebandy och fotboll samlat många utövare genom åren. Hembygdsföreningen ordnar varje år trevliga sammankomster i bygden, t ex berättarkvällar, hembygdsdagar och mänskenskridskoturer. Mössöns visfestival, valborgsfirande på Skarpflycka och EFS-Brogården samt pubkvällar på Folkets Hus är exempel på fler evenemang i Njutånger.

Nianfors natur öppnar upp för jakt och fiske och föreningen NianforsNaturligtvis livar upp med olika evenemang som t ex öppen scen, trubadur- och spelmanskvällar. Föreningen har också märkt upp vandringsleder och satt upp historiska skyltar runt om i bygden. Kyrkan arrangerar så kallade ”tisdagskvällar i Nianfors” med andakt, uppträdanden och fika under sommarhalvåret.

Iggesundsmilen, en löpartävling som genom åren lockat hundratals motionärer och tävlingslöpare till start. 2019 genomfördes loppet igen efter flera års uppehåll.

Iggesunds SK, Iggesunds IK, Intresseföreningen och några andra föreningar och företag stod som arrangörer.

Foto: Marcus Bodare

Föreningar verksamma i Njutångers socken 2020

Bio Kontrast
Brogården EFS Njutånger
Buränge församling
Bågskytteklubben Iggesund
Enångers Badmintonklubb
Hudiksvall-Enångers JVK
Hudiksvalls Simsällskap
IBK Njutångers Innebandy
Iggesunds Bordtennisklubb
Iggesunds Folkets
Husförening
Iggesunds IK
Iggesunds Intresseförening

Iggesunds Motorbåtsklubb
Iggesunds Scoutkår
Iggesunds SK
Iggesunds Sportfiskeklubb
Mössöns Byalag
Nattvandrare i Iggesund
NianforsNaturligtvis
Nianfors
samfällighetsförening
Njutångers Båtklubb
Njutångers Folkets
Husförening
Njutångers föräldraförening

Njutångers IF
Njutångers sockens
hembygdsförening
Oppibygd
bygdegårdsförening
PRO Iggesund
Skrivarna i Hälsingland
SPF Seniorerna Njutånger
Stiftelsen Hudiksvalls
Bruksminnen
Svenska Kyrkan

NianforsNaturligtvis flagga; KG Karlsson, Fotboll på Movallen; Christina Bodare, Iggesunds scoutkår; Kattis Ström, Bågskytte på Skälön; Lotta Wiik, Njutångers Båtklubb; Christina Bodare

Näringsliv

I Njutångers socken har näringslivet en stor bredd, med stora industrier och många företag. Den största privata arbetsgivaren är Iggesunds Bruk (Holmen), med cirka 750 anställda, som också genererar arbetstillfällen till många små lokala firmor i Njutångers socken. En annan stor arbetsgivare i bygden är Hudiksvalls kommun.

Antal företag i Njutångers socken

(UC AB Marknadsinformation, Stockholm, 2019-12-28)

Jordbruk och skogsbruk	59 *
Tillverkning	19
Övriga tillverkningssektorn	10
Byggnads	37
Handel	27
Transport	10
Hotell och restaurang	10
Företagstjänster	55 **
Övriga	62 ***
Summa	289

* Innefattar alla registrerade jord- och skogsbruk, dvs. även mindre privata ägor.

** Förvaltning, konsult- och reklamverksamhet, redovisning och bokföring mm.

*** Exempelvis; skönhetsvård, omsorg, utbildning, konst och fritid.

*Det sista jordbruket i Iggesund, Östbergs i Bodarna. I bakgrunden ses Byfjärden och Iggesunds Bruk.
Foto: Christina Bodare*

Styrkor, Möjligheter och Potential

Arbete och kommunikationer

Njutångers socken har ett brett näringsliv, stora industrier och många företag som verkar på orten. Vi har goda kommunikationer med buss och tåg och nära till E4:an.

Närheten till Hudiksvall, Gävle och Sundsvall är en geografisk fördel för vår bygd.

- 5 min med bil till E4 från Njutånger/Iggesund
- Buss; 25 min Njutånger – Hudiksvall
- X-tåget från Iggesund;
70 min till Sundsvall - 10 min till Hudiksvall - 65 min till Gävle

Fritid och turism

Camp Igge idrottsanläggning och Ankarmons camping har stor potential att utvecklas och öka turismen till bygden bl a genom att fler övernattningsmöjligheter skapas, campingen renoveras och Iggsjöns kapacitet nyttjas fullt ut. Vi har ett nyrenoverat badhus som med en utbyggnad skulle kunna få fler besökare, framför allt från Hudiksvall vars badhus håller en lägre standard idag.

Naturreservatet i Njutånger vid Nianåns utlopp i havet, med tillgängliga promenadstigar och grillplats kan i framtiden fungera som ett nav för fisketurismen i området – där närheten till båthamnen i Snäckmor skulle kunna öppna för nya möjligheter, exempelvis havsfiske eller båtturer till skärgården.

Nianån är nu återställd hela vägen mellan havet och Nianfors med dess sjöar och möjliggör för fisken att vandra och leka. Nianfors är idag ett fint rekreationsområde med välsköta stigar, äldre restaurerade vägar och små broar, utsiktsplatser och fikaställen med bord och bänkar. Vintertid lockar isen på sjöarna till fin skridskoåkning som håller långt in på vårkanten. I bygden finns även kulturhistoriska lämningar från tidigare århundraden i en vacker naturmiljö som är väl skyltad.

Ankarmon, Iggesund
Foto: Christina Bodare

Sofieholm, Njutånger
Foto: Christina Bodare

Nianån, Nianfors
Foto: KG Karlsson

Kultur och nöjen

Njutångers Folkets Hus har på senare år fått en ”nystart” och är nu en funktionell och levande samlingsplats, med lokaler för uthyrning. Bygden har också en styrka i Iggesunds Folkets Hus med stor biograf, digitala visningar, konferensrum och scen där Iggesundsrevyn har gjort succé under decennier och satt Iggesund på kartan. Både i Iggesund och Njutånger anordnas pubkvällar och musikuppträdanden.

Järnbruksmuseumet med dess fint bevarade bruksmiljö är en bra grund för att anordna en kulturvecka med utställningar och guidningar och med uppträdanden inne på Järnbruket.

*Njutångers Folkets Hus
Foto: Christina Bodare*

*Iggesundsrevyn
Foto: Per Lindberg*

*Iggesunds Folkets Hus
Foto: Christina Bodare*

Bostäder och samhällsservice

Hudiksvalls Kommun har som mål att år 2050 ska antalet invånare ha ökat till 50 000, varav hälften utanför staden. För Njutångers socken kan det betyda att fler bostäder byggs och med fler invånare ökar köpkraften. Detta kan resultera i ett större utbud på orten och även säkra att skolor och samhällsservice blir kvar. Idag har vår socken fler äldre än yngre invånare och den trenden ser ut att fortsätta. De nyanlända är en möjlighet för att utjämna åldersstrukturen.

En mycket viktig del i att få fler yngre människor att flytta till Njutångers socken är att vi kan erbjuda hälsocentral, BVC och apotek på orten. Lika viktigt är närheten till förskola och skola. Idag har vi tre förskolor utspridda över Iggesund; i norr, centrum och söder. I Njutånger ligger förskolan i anslutning till F-6 skolan, mitt i Njutånger.

Våra fina äldreboenden Tryggebo i Iggesund och Lyckbacken i Njutånger är en trygghet för den äldre generationen när de inte längre kan bo kvar hemma. En styrka för både de boende och anhöriga är att servicehusen finns tillgängliga på hemorten. I Iggesund finns även särskilda gruppboenden för personer som på något sätt inte kan bo ensamma och klara sin vardag på egen hand.

Andra styrkor i bygden är bibliotek och bokbuss, blomsteraffär, livsmedel, bank- och postservice, deltidsbrandkår och församling med expedition.

Vår vision inför framtiden

År 2030 har den kommersiella servicen i Njutångers socken utökats. Vi har blivit fler som bor och verkar här och det finns flera aktiva föreningar och företag som driver utvecklingen framåt. Både boende och besökare uppskattar vårt rika kultur- och fritidsutbud i den vackra naturen som är tillgänglig för alla. Vi har en fungerande infrastruktur, en väl utbyggd barnomsorg, skola i både Njutånger och Iggesund, äldreomsorg och samhällsservice är bevarad och alla boende har tillgång till fiberoptiskt bredband.

Det är trivsamt och tryggt att bo och arbeta i Njutångers socken, ett hållbart och miljöanpassat samhälle, där näringslivet blomstrar och alla människor känner sig välkomna.

Den vackra skärgården står öppen året om för både boende och turister. Foto: Christina Bodare

För att kunna genomföra vår vision har vi prioriterat fem utvecklingsområden:

- Vi vill arbeta för en **ökad samverkan** inom socknen
- Vi vill verka för en **attraktiv fritid** inom socknen
- Vi vill stärka en **tryggad framtid** i socknen
- Vi vill bevara och **utveckla turismen** inom socknen
- Vi vill behålla och **förbättra kommunikationerna** inom socknen

Ökad samverkan

Föreningsråd – Flera föreningar i samverkan med regelbundna möten där utbyten kan ske och man kan dra nytta av varandra.

Lokala företagare i samverkan – Företagsträffar på Folkets Hus i Iggesund har startat upp där företagare skapar kontakter och gäster bjuds in.

Utökat samarbete mellan föreningar och företag – Iggesundsdagen är ett exempel på ett bra samarbete mellan föreningar och företag i bygden. Vi vill utöka detta samarbete till att omfatta fler arrangemang och till en utveckling av socknen.

Foto: Kattis Ström

Utökat samarbete med kommunen – Det samarbete som nu pågår för att utveckla naturreservatet i Sofieholm, mellan kommun, Njutångers hembygdsförening och Sofieholms bryggförening, är ett bra exempel på detta.

Lokal handel – Värna och informera om lokal handel så inte samhället dör. Det är till stor del vi ortsbor som styr utvecklingen av denna. Ju fler vi är som handlar lokalt desto bättre förutsättningar.

Vårdade samhällen genom samverkan – Hålla snyggt i såväl Iggesunds som Njutångers centrum, ta bort sly, plocka skräp, sköta gräsytor, underhålla grusplaner, återvinningsstationer blommor i centrumen, ta bort klotter etc.

Attraktiv fritid

Ungdomsgård – Bevara och utveckla den i Iggesund välbesökta och fungerande ungdomsgården för åldrarna 13-16 år, med hängiven personal som gör mycket roligt för att aktivera ungdomarna.

Hundrastgård i Iggesund – Ett önskemål från ortens hundägare att det ska finnas en hundrastgård där man kan släppa hunden fritt utan att den riskerar att hamna i trafiken eller springa bort.

Skatepark – Skatepark, centralt placerad i Iggesund med närhet till ungdomsgården och skolan, skulle höja statusen i Iggesund och ge många barn och ungdomar i socknen en aktiv fritid.

Satsa på Iggesunds badhus – Bygg ut det befintliga badhuset till ett mindre äventyrsbad med rutschkanor, utomhusbassäng och caféverksamhet. Detta skapar arbetstillfällen, gör Iggesund attraktivt, ökar trivselen och antalet besökare till orten.

Iggesunds Badhus öppnade 1973 och rymmer 25m bassäng med trampoliner, barnpool, bubbelpool och bastu.

Foto: Christina Bodare

Koloniområde i Östanå och Njutånger – Det gamla området i Iggesund bör styckas upp och röjas så att det kan tas i bruk igen av intresserade. En koloniförening bör bildas. Utveckla ett koloniområde i närheten till Njutångers skola så att även skolbarnen ges möjlighet att använda odlingslotter i undervisningen, och för att skapa mötesplatser över generationsgränserna.

Arboretum – Skapa en trädpark på Njutångers Folkets Hus stora skogstomt. Träden skyltas, saknade arter (hemmahörande i bygden) planteras, stigar, sitt- och rastplatser iordningställs, bland annat vid den befintliga dammen/gölen.

Satsa på och bevara naturen - Utveckla Ankarmons badområde vid Iggsjön, remsan närmast stranden som är kommunägd bör rensas och städas. Satsa även på naturområdet Brunnsnäs vid Viksjön i Iggesund. Rensa upp och bredda stigen runt Brunnsnäsudden och förbi berget mot Vallonvägen. Placera ut bänkar och bord, vindskydd och grillplatser på lämpliga ställen.

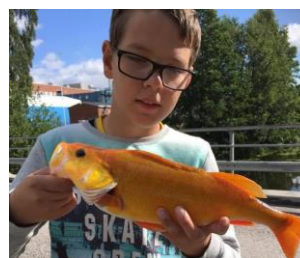
Öppna upp kulturlandskapet – Slyröj och skapa stigar kring inre delen av Njutångersfjärden för att länka ihop de olika platserna runt viken och skapa ett sammanhängande rekreativsområde.

Utveckla fritidsfisket – Tillgängliggör våra fiskevatten i insjöar och i havet, öka möjligheten för människor att komma hit och ta del av vårt rika friluftsliv.

Nianfors vackra sjöar och naturliv inbjuder till fint fiske, sommar som vinter.

*Foto:
KG Karlsson*

Guldaborre fångad i Iggesundsåns utlopp till fjärden utanför Iggesunds Bruk.

*Foto:
Eric Bodare Isaksson*

Tryggad framtid

Bostäder – lägenheter med hiss och mindre hus – Det finns för få lägenheter/bostäder av den typen idag.

Attraktiva bostadsområden – Det behöver byggas sjö- och havsnära bostäder som kan locka hit nya invånare, gärna entreprenörer och småföretagare som kan skapa arbetstillfällen i bygden.

El, vatten, telefoni och bredband – Fungerande nät som är väl utbyggt i hela socknen, även i de avlägsna byarna, samt snabbare åtgärder vid elavbrott.

Återvinningsstationer – Behov av nya återvinningsstationer finns på Brunnsnäs och på Norra Iggesund. Vid Preem och f.d. Konsum är dessutom belysningen undermålig idag.

Reningsverket i Njutånger – Är underdimensionerat sedan 1970-talet och behöver ökad kapacitet för att inte hindra utvecklingen av till exempel nya bostäder.

Bevara biblioteket i Iggesund och bokbussen – Viktigt för skolan att ha närhet till biblioteket och att det finns en naturlig mötesplats för olika generationer.

Timmerstocken, byggnaden som genom åren huserat som hotell, lunchrestaurang, kommunhus, flyktingboende, BVC, öppen förskola, skola och bibliotek. Idag är byggnaden hem för ensamkommande ungdomar, skola för åk 6-7 och bibliotek. Samtliga foton på sidan: Christina Bodare

Livsmedel – Iggesund har ICA Nära och Time, Njutånger saknar helt butik. Vi vill värna om att behålla livsmedelsbutikerna även om utbudet i Hudiksvall utökas med nya butiker. En strävan är att även Njutånger åter skall ha en mindre livsmedelsaffär eller kiosk.

Sjukvård och omsorg – Bevara och utveckla hälsocentral, apotek, hemsjukvård, äldreomsorg och friskvård. Viktigt att det finns omsorg för de som är i behov av extra hjälp i vardagen. Betydelsefullt för socknen att Hälsocentralen i Iggesund blir kvar, liksom apoteket.

Iggesunds Folkets Hus – Är viktig för kulturen i bygden, gammal som ung kan träffas här och underhållas av bio, teater, revyer, musik, pubkvällar och dans mm. Folkets Hus ordnar även konferenser, begravningskaffe, digitala direktsändningar mm. En trevlig mötesplats som ska bevaras

Njutångers Folkets Hus – Levande samlingsplats för alla generationer med olika aktiviteter, till exempel musik och dans, samt ett litet lokalt bibliotek som kompletterar bokbussen.

Viktiga mötesplatser – Iggesund, såväl som Njutånger, saknar ett centralt café, en naturlig mötesplats som förhöjer trivseln i bygden.

Området vid Boulebanan i Iggesunds centrum – Utvecklas med naturlekplats och bänkar för att bli en trevlig mötesplats för alla åldrar.

Skolor och förskolor kvar i både Njutånger och Iggesund – Viktigt att även Njutångers F-6 skola behålls, så de yngre eleverna får närhet till sin skola och inte behöver åka till annan ort. Kommunen satsar idag på Iggesunds F-9 skola som ska byggas om och utvecklas.

Iggesunds skola F-9. Ombyggnation startar 2020.

Njutångers skola F-6 samt förskola.

Utveckla turismen

Turistbroschyr över Njutångers socken – Liten folder med karta som beskriver bygdens historia, sevärdheter, bankomat, livsmedel, rekreation, camping mm. Kan delas ut på ortens affärer samt på campingen i Iggesund.

Turistinformation i Snäckmor – Om Kråköns-Agöns naturreservat och naturreservatet vid Sofieholm.

Profilera genomfarterna – Välkommensskyltar med information om samhället vid alla infarter till Iggesund och Njutånger.

Profilera Nianfors – Det finns idag fina stigar och äldre restaurerade vägar, utsiktsplatser på Fuskås, utplacerade bord och bänkar och ett flertal historiska skyltar på intressanta platser.

Profilera Bodagrottorna – Större uppmärksamhet via reklam i tidningar, turistbroschyrer i Hälsingland, bättre skyltar och guidade turer på sommaren.

Utveckla Järnbruksmuseet – En fint bevarad bruksmiljö med stor potential, både för turism och kulturliv.

Utveckla Ankarmonområdet – Iggesunds IK äger området där Camp Igge ingår. Konceptet Camp Igge erbjuder mat, boende, konferens, sport och fritid inom samma område. Campingen erbjuder stugor och uppställningsplatser med utsikt över Iggsjön, servicehus, restaurang, minigolf, fin sandstrand och motionsspår. Ankarmon är Iggesunds hjärta som har stor utvecklingspotential och kan bli en magnet för ökad turism och ökad trivsel i bygden.

Utveckla båthamnen i Snäckmor – Bättre parkeringsmöjligheter och uthyrning av kajaker för miljövänliga naturupplevelser. Eventuell uthyrning av båtar kan gynna havsfisketurismen. Skidor och skridskoåkning vintertid.

Båttrafik för turister i Njutånger – Guidade båtturer till socknens skärgård på sommaren för turister, men även för ortsbor som inte har möjlighet att själva ta sig ut i den vackra miljön. Skärgården är en tillgång för bygden som inte utnyttjas i tillräckligt stor grad idag. Möjliggör också landstigning på Drakön och utveckla upplevelsen av den historiska kulturmiljön som finns på ön.

Foto: KG Karlsson

Foton: Christina Bodare

Förbättra kommunikationerna

Bra och säkra kommunikationer inom, till och från socknen –

Vi vill bevara och utveckla kommunikationerna i bygden för tåg, buss och bil med täta tabellavgångar, kompletterande beställningstrafik även på helger, bra vägar, busskurer/väderskydd och stationsbyggnad/väntsal i Iggesund för att underlätta pendlarmöjligheter.

Väderskydd och cykelställ vid alla busshållplatser – Viktigt för att fler ska välja miljövänligare kommunala färdmedel är att det finns fungerande busskurer, gärna med cykelställ intill. Laddstationer för elcyklar på vissa hållplatser.

Trafiksäkra och utveckla området kring Njutångers centrum – Pendlarparkering för bilar och cyklar med laddstationer, bussfickor för tryggare av- och påstigningar och övergångsställe från busshållplatsen (riktning mot Hudiksvall) då trottoar bara finns på andra sidan vägen.

Hastighetskontroller – Längs Nianforsvägen och genom byn där många kör alldeles för fort.

Säkra cykelvägar i hela socknen – Vi vill ha säkra cykel- och gångvägar i hela socknen, även i de östra och västra delarna. Bygga en tunnel eller bro över starkt trafikerade Forsavägen vid gångvägen mot Brunnsnäs, där många skolbarn passerar varje dag. Det behöver byggas cykelvägar till Hudiksvall och Forsa, men också i de södra delarna av socknen.

Satsa på tåg, buss- och cykeltrafiken i Njutångers socken.

Foton: Christina Bodare

Mack i Iggesund – Utvecklas med laddstation för bilar och cyklar.

Båtmack vid Njutångersfjärden – Eventuellt med laddstation.

Bussförbindelse på ”tvärs”; Hudiksvall – Nianfors – Bollnäs för att möjliggöra smidiga resor även västerut i länet. Bussförbindelse som går ända fram till Nianfors. Idag stannar bussarna långt från bebyggelsen i Nianfors.

Bro över Iggesundån vid Brunnsnäs – Många ortsbor saknar gångbron som togs bort för några år sedan och vill ha tillbaka en övergång från Brunnsnäs till området vid före detta ”Kromen”.

Så tycker ungdomarna i Njutångers socken

Vi har gjort en enkätundersökning för att få en inblick i hur socknens ungdomar tycker att det är att växa upp på orten och hur de ser på framtiden. Enkäten baserar sig på synpunkter från drygt 50 elever som går i åttondeklasserna på Iggesunds skola som innefattar ungdomar från Iggesund, Njutånger och Enånger. Här följer en sammanfattning av de mest förekommande svaren.

Att bo i Njutångers socken

1. Vad tycker du är bra med Iggesund/Njutånger/Enånger?

Fotboll/Basketplanen "Diamanten"

Badstrand

Fiske

Slalombacke

Nära till allt

Lugnt och lite trafik

Alla känner alla

2. Vad tycker du saknas i Iggesund/Njutånger/Enånger?

Café

En till matbutik

Klädaffärer

Tätare busstrafik

Aktiviteter och sport

Bowling

Allmän grillplats

Utegyms

Kommunikationer

3. Tycker du att bussarna går tillräckligt ofta mellan orterna och Hudiksvall?

58% svarade Nej

42% svarade Ja

4. Skulle du vilja ha cykelväg till Hudiksvall?

76% svarade Ja

24% svarade Nej

5. Brukar du åka tåg mellan Iggesund och Hudiksvall?

64% svarade Nej

36% svarade Ja

Fritid

6. Brukar du gå på bio i Iggesund?

55% svarade Nej, jag går inte på bio.
26% svarade 1-2 ggr/år
19% svarade Ibland

7. Är du med i någon förening på någon av orterna?

89% svarade Nej
11% svarade Ja (Iggesunds IK, Enångers badminton, Iggesunds Bordtennisklubb)

8. Är det någon sport eller annan aktivitet som du saknar på orterna?

Basket, ishall, innebandy, tennisplan, skatepark, utbyggt badhus, friidrott i Enångers.

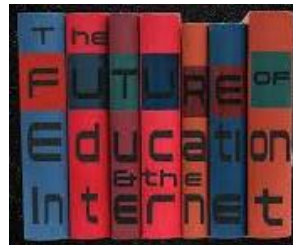
Framtid

9. Har du funderat på gymnasievalet?

68% svarade Ja, jag har funderat på det.
32% svarade Nej, har inte tänkt på det.

10. Om Ja, vilka gymnasieprogram är du intresserad av?

Fordon
Samhälle
Ekonomi
Naturbruk
Barn-och fritid
Industri
Bygg
Hotell- och turism
Teknik

11. Vad skulle du vilja jobba med i framtiden?

Fordon/Chaufför
Inom Data
Barnomsorg
Djur
Mäklare
Jurist/åklagare
Läkare
Polis/säkerhet.

12. Tror du att du bor kvar på orten om 10 år?

68% svarade Nej
32% svarade Ja

Vi har även fått ta del av kommunens frågeenkät, kallad LUPP, som utarbetats av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor. Vi har gjort en kort sammanställning på några av de svar som åttondeklasserna på Iggesunds skola uppgett.

Fritid

- Nära **80%** tycker att de har saker att göra på fritiden och när de **träffar kompisar** så träffas de flesta hemma hos varandra, på sociala medier, på fritidsgården eller i centrum/på stan.
- Ca **70%** uppger att de **tränar/iddrottar** minst en gång/vecka på sin fritid och endast 5% svarar att de aldrig tränar.
- Nästan **70%** uppger att de är **ute i naturen** minst en gång/vecka.

Kultur

- Endast ett fåtal av eleverna ägnar sig åt kulturella aktiviteter såsom teater, dans, måleri eller fotografering medan en majoritet, ca **75%** ägnar sig åt **tv-spel, dataspel** eller liknande flera gånger i veckan.
- Ca **25% läser** böcker, tidningar, bloggar etc. en till flera gånger/vecka och knappt 20% besöker biblioteket någon gång i månaden.

Framtiden

- Efter grundskolan vill ca **50% gå på gymnasiet i kommunen** och ca 20% vill gå på gymnasieskola i annan kommun. Ett fåtal vill börja arbeta direkt eller är osäkra.
- Över **30%** tror att de kommer att **flytta ifrån kommunen** medan 12% vill stanna kvar. Mer än hälften av eleverna har inte tänkt på om de kommer att flytta i framtiden. Anledningarna till att eleverna tror att de kommer att flytta är arbete, studier, fritidsintressen eller att komma närmare en större stad.
- Ungdomarna uppger att det **bästa** med att bo i Hudiksvalls kommun är att **bo nära familj/släkt/kompisar**, att ägna sig åt sina fritidsintressen och bo nära naturen.
- Ca **94% ser positivt på framtiden!**

Slutord

En arbetsgrupp bestående av boende i Iggesund, Njutånger och Nianfors har tillsammans med processledare från X-ing Gävleborg arbetat fram ”Lokal Utvecklingsplan Njutångers socken” i projektet Förädlingsmackapären (2018-2020).

Vi inser att vi behöver bli fler som är med och arbetar för bygdens framtid. Företag, föreningar och ordsbor bör samarbeta och driva utvecklingen i socknen framåt.

Om vi tittar i foldern ”Lokalekonomisk analys för Njutångers socken” från 2018 så ser vi att det sker ett stort läckage av pengar ut från bygden.

- Finns det ett sätt att rädda dessa 564 miljoner kronor?

Det är vi ordsbor som med vår köpkraft styr utvecklingen av service och handel i bygden. Ju fler vi är som handlar lokalt desto bättre förutsättningar för det lokala utbudet av både varor och tjänster. Med tanke på det stora läckaget borde det i Njutångers socken finnas utrymme för nyetableringar, vilket skulle skapa arbetstillfällen och få pengarna att stanna i bygden.

”Vi ska alla hjälpas åt att marknadsföra Njutångers socken i positiva ordalag. Även som privatperson är jag med och skapar ringar på vattnet när jag trivs i min hembygd. Vi ska arbeta för ett bättre samarbete och engagemang bland bygdens invånare och dra nytta av varandras kunskaper.”

”Tillsammans kan vi bidra till vår bygds framgångsrika framtid!”

Utsikt från Slaggbergets topp i Iggesund. Grilliska gården, Iggesunds Bruk och Byfjärden. Foto: Mattias Bodare

Iggesunds Intresseförening

intresseforeningen.iggesund@gmail.com

<http://iggesundsintresse.se>

Njutångers sockens hembygd förening

<http://hembygd.se/njutanger>

Nianfors Naturligtvis

<https://www.facebook.com/nianskogen/>

